

2.6. Beskikkelse af advokat for barnet

2.6.1. Gældende ret

Den, der sigtes for en forbrydelse, er berettiget til at vælge en forsvarer til at bistå sig under straffesagen, jf. § 730, stk. 1, 1. pkt. Hvis sigtede er under 18 år og ikke har indgået ægteskab, tilkommer valget af forsvarer den, der har forældremyndigheden over den pågældende, jf. § 730, stk. 1, 2. pkt.

Efter bestemmelsen i § 731, der omhandler den såkaldte obligatoriske forsvarerbeskikkelse, har en person, der er sigtet i en straffesag, krav på beskikkelse af offentlig forsvarer i visse nærmere angivne tilfælde. Det gælder således f.eks., når sigtede fremstilles for retten med henblik på varetagtsfængsling eller opretholdelse af anholdelsen, når der – inden tiltalerejsning – skal afhøres vidner, eller der skal foretages besigtigelse eller syn eller skøn til brug under domsforhandling, eller når der er spørgsmål om såkaldt formuebeslag, jf. § 802, stk. 3.

I andre tilfælde end de i § 731 nævnte kan der, både før og efter at tiltale er rejst, beskikkes en forsvarer, når retten efter sagens beskaffenhed, sigtedes person eller omstændighederne i øvrigt anser det for ønskeligt, og sigtede ikke selv har skaffet sig bistand af en forsvarer, jf. § 732 (fakultativ forsvarerbeskikkelse).

Det er i praksis antaget – jf. Østre Landsrets dom refereret i Ugeskrift for Retsvæsen, 1999, side 1744 (1) – at det forhold, at en person afhøres uden sigtelse, men med den sigtes retsstilling, ikke giver den pågældende ret til forsvarerbeskikkelse.

Retsplejeloven indeholder endvidere en række bestemmelser om advokatbeskikkelse i forbindelse med iværksættelse af straffeprocessuelle tvangsindgreb. I visse tilfælde er advokatbeskikkelsen obligatorisk. Regler om obligatorisk advokatbeskikkelse inden retten træffer afgørelse om straffeprocessuelle indgreb findes i § 784, stk. 1, om indgreb i meddelelshemmeligheden, § 791 a, stk. 6, om observation, § 791 b, stk. 4, om dataaflysning samt § 799, stk. 2, om hemmelig ransagning. Efter disse bestemmelser skal der således beskikkes advokat for den, som indgrebet vedrører, når retten skal tage stilling til spørgsmålet om iværksættelse af et af de nævnte straffeprocessuelle indgreb. Herudover fastsætter § 792 c, stk. 4, 2. pkt., at der inden retten træffer afgørelse om legemsundersøgelse af en sigtet i medfør af § 792 c, stk. 2 og stk. 3, 2. pkt., skal beskikkes en offentlig forsvarer, hvis den pågældende fremsætter begæring herom.

Der findes ikke særlige regler i retsplejeloven om beskikkelse af en advokat for børn under den kriminelle lavalder. Det er som anført ovenfor, jf. pkt.

2.5.1., uafklaret, hvorvidt der kan rejses sigtelse mod børn under 15 år, der mistænkes for en forbrydelse, og det er derfor tvivlsomt, om retsplejelovens regler om beskikkelse af forsvarer for sigtede finder anvendelse ved efterforskning rettet mod børn under denne alder.

Der henvises nærmere til betænkningens side 20-22.

2.6.2. Strafferetsplejeudvalgets forslag

Som nævnt ovenfor, jf. pkt. 2.1.1., foreslår Strafferetsplejeudvalget at gøre reglerne om straffeprocessuelle indgreb i retsplejelovens kapitel 71 om indgreb i meddelelshemmeligheden, observation og dataaflysning, kapitel 72 om legemsindgreb, kapitel 73 om ransagning, kapitel 74 om beslaglæggelse og edition og kapitel 75 a om andre efterforskningsskridt generelt anvendelige med hensyn til børn under 15 år. Dette indebærer, at reglerne heri om advokatbeskikkelse finder tilsvarende anvendelse, når der er spørgsmål for retten om iværksættelse af sådanne indgreb over for børn under 15 år.

Et særligt spørgsmål er, om børn under den kriminelle lavalder, der mistænkes for at have begået en forbrydelse, bør have mulighed for advokatbeskikkelse i videre omfang, end hvad der følger af disse regler.

Personer, som sigtes for en forbrydelse, har i medfør af de almindelige regler i retsplejelovens §§ 730-732 mulighed for at lade sig bistå af en forsvarer, og der skal ske eller er mulighed for beskikkelse af en forsvarer i visse tilfælde, jf. ovenfor om gældende ret. Udvalget lægger imidlertid til grund, at der ikke kan rejses en egentlig sigtelse mod børn under den kriminelle lavalder, og at børnene derfor ikke umiddelbart har adgang til de rettigheder, der følger med sigtelsen, herunder retten til forsvarerbistand.

Visse straffeprocessuelle indgreb forudsætter efter retsplejeloven, at der er rejst sigtelse mod den pågældende, og der vil derfor være mulighed for forsvarerbistand i forbindelse med gennemførelsen af indgrebet. Det drejer sig bl.a. om indgreb i form af legemsbesigtigelse eller legemsundersøgelse efter § 792 a, optagelse af personfoto mv. og udtagelse af blodprøver efter § 792 b og konfrontationsparade efter § 817, stk. 2. Da udvalgets forslag, jf. ovenfor pkt. 2.1.1., indebærer, at disse indgreb efter omstændighederne også skal kunne anvendes over for mistænkte børn under 15 år, finder udvalget, at der i loven bør tages stilling til muligheden for advokatbeskikkelse for børn.

Efter udvalgets opfattelse kan der være behov for, at børn under den kriminelle lavalder får mulighed for advokatbistand, selv om de ikke kan straffes. Dette gælder efter omstændighederne navnlig i sager om al-